

Sigitas Parulskis

Pjesė

P.S. BYLA O.K.

I scena

Laikas prieš pamoką. Šurmuly ir plepalai. Įeina Tėvo šmėkla. Visi nuščiūva.

I MOKINYS (kreipiasi į Šmėklą). Ką nori pasakyti mums, lemties išsvargintas šešėli?

Tėvo šmėkla kažką neaiškiai murma ir mostaguoja rankomis.

I MOKINYS. Galbūt tu nori mums pranešti apie ligą, kuri užklupti rengiasi staiga visus? Tai kūnui pavojinga, ar sielą graužianti liga, sakyk?

Tėvo šmėkla gargaliuoja, rodo sau į burną, mojuoja ir trepsi.

I MOKINYS. Nė vieno žodžio, tik garsai neaiškūs, vien šiurpą kelia šitas reginys...

Tėvo šmėkla dar sykį sumosuoja apsiausto skvermais ir dingsta. Vėl šurmuly ir plepalai.

I MOKINYS. Mano tėvas buvo lenktynininkas. Jis visuomet laimėdavo pirmąsias vietas, nes buvo geriausias. Jo niekas negalėjo aplenkti. Jis pats lenkdavo visus. Jis buvo aukštas ir stiprus. Ir labai mėgo greitį. Bet vieną sykį jis lenktyniavo kalnuose. Jis kaip visada pirmavo, bet labai skubėjo. Jo laukė motina. Ir vienam staigiame posūkyje jo automobilis paslydo. Ir nulėkė į tarpekį. Automobilis užsidedė ir sprogo. Ir mano tėvą suplėšė į gabalus.

II MOKINYS. Lenktynininkai neturi vaikų. Dėl to jie tokie drąsūs.

III MOKINYS. Lenktynininkai nebūna aukšti. Jie netilptų į automobilį.

I MOKINYS. Mano tėvas – kitoks.

II MOKINYS. Jis turbūt užmigo.

III MOKINYS. Užsnūdo ir nukrito.

I MOKINYS. Mano tėvas galėjo nemiegoti tris dienas ir tris naktis.

II MOKINYS. Nieko sau – važiuoja sportiniu automobiliu ir knarkia.

III MOKINYS. Seilės varva, kelias vingiuotas, o jis net žadintuvo negirdi.

I MOKINYS. Girdi. Jis viską mato ir girdi.

II MOKINYS. O mano motina sakė, kad tavo tėvas...

Įeina mokyklos Sargas.

SARGAS. Mokykla – tai gyvenimas ir paskutinis skambutis. Taip tik atrodo, kad tai kapinės. Bet žvelgiant iš arčiau – ir kapinės. Tik be joms būdingų scenografijos atributų: kryžių, paminklų, prasmingų dūsavimų, gedulingų pietų... Gaila paminklų – pačios storiausios pasaulyje knygos, ir tokios lakoniškos. Jeigu jūs rytais bėgiojate po kapines, nemanykite, kad nuo kiekvieno jūsų žingsnio mirusieji šokčioja savo guoliuose. Jūs – per lengvi. Kita vertus, čia yra ir manekėnų – jie mūsų skeletų protėviai. Protėvius reikia gerbti...

Mokiniai išraiškingai gerbia protėvius ir manekėnus.

I MOKINYS. Vėl senis blūdija.

II MOKINYS. Aš galiu atrakinti jo drabužių spintą.

III MOKINYS. Aš galiu pavogti jo kelnes.

SARGAS. Čia yra ir kamuolių – tai jos, mūsų kaukolės, nusiritusios mums nuo pečių. Čia yra visko, kas šiam pasauliui nesvetima, o jam nesvetima viskas, ką tik gali suvokti žmogaus protas. Tai, ko negali suvokti mano protas, yra svetima. Galbūt čia yra mokyklos klasė, kuri yra kapinės? Kapinėmis paversti senelių namai, senų sielų prieglauda, kurioje gieda kastruoti trimitai?

Mokiniai pakiša Sargui koją ir jis pargriūva. Šneka gulėdamas.

SARGAS. Bet jeigu tai dar ir klasė, tai jos kampe būtinai turi būti žmogaus skeletas, kurio kaulai

suverti vielomis, nes tai biologijos kabinetas. Kadangi žmogus visų pirma – biologinė būtybė. Kadangi mirtis yra apatinis gyvenimo žandikaulis.

Mokiniai atvelka skeletą, paguldo šalia Sargo, o patį Sargą užkelia ant skeleto. Pusiau keturpėsčių.

SARGAS. Mes turime gerai pažinti savo kūną, kad galėtume aptikti vietą, kurioje slepiasi siela. (*Sargas grabinėja ir glamonėja skeletą*) Siela, kuri miega ir kurią mes norime pažadinti.

Skamba mokyklinis elektrinis skambutis.

SARGAS. Siela miega ir tyli, o kūnas kalba. Kūnas gąsdina sielą. Todėl žmogus ir buvo atskirtas nuo žvėrių pasaulio, bet pasmerktas žvėriškai vienetvei. Kalbos vienetvei. Kūnas mėgina gelbėtis kalba. Bet kalba pagaminta ne iš gumos ir ne iš šilko, kalbą sudaro oras, o oras būtinas žuvims. Žuvys neturi sielos, o žmogus oru niekad nepasisotina. Žmogus gadina orą, vadinasi, teršia. Bet žmogus nori pasisotinti tyla.

I scenoje, prieš pat ateinant Mokytojai, po Sargo žodžių: „Žvaigždės, žvaigždės duobės dugne jums tešviečia“, mokiniai sustoja į „revoliucingą“ poziciją ir akmeniniais veidais, griežtu kapotu ritmu uždainuoja:

Ant kalno mūrai, joja lietuviai,

Ant kalno mūrai, joja lietuviai.

Joja, joja Leonidas,

Neša, neša savo knygas.

Malaja zemlia, Celena maja,

Malaja zemlia, Celena maja.

Štai ir prijojo jis mauzoliejų,

Štai ir prijojo jis mauzoliejų.

Kelkis, kelkis, Vladai plikas,

Perskaityki mano knygas.

Malaja zetnlia, Celena maja,

Malaja zemlia, Celena maja.

Tuo metu įeina Mokytoja? Tardytojas? „Razborkės“??? Mokiniai ima žygiuoti aplink gulintį Sargą.

VIENAS MOKINYS. Viens-du!

VISI MOKINIAI. Trys-keturi!

VIENAS MOKINYS. Trys-keturi!

VISI MOKINIAI. Viens-du!

VIENAS MOKINYS. Kas žygiuoja?

VISI MOKINIAI. Pionieriai!

VIENAS MOKINYS. Kieno dainą jie dainuoja?

VISI MOKINIAI. Būrio dainą jie dainuoja!

VIENAS MOKINYS. Viens-du!

VISI MOKINIAI. Trys-keturi! Augame laisvoj šaly!

SARGAS. Dieve, koks gražus gyvenimo teatras. Žiaurus, bet teisingas. Ir kokia laimė, jeigu jūsų pirmoji mokytoja pasitaiko labai negraži. Ir netekėjusi. Ir paskui – išprotėja. Ir dar puola po traukiniu.

Tik nuo mažų dienų į gyvenimą pradėję žiūrėti iš duobės, galite jame ką nors pamatyti. O pamatyti jūs visuomet turite laiko. Kartais nereikia net atsimerkti. Kartais nereikia net užmigti.

Žvaigždės, žvaigždės duobės dugne jums tešviečia.

Sargas yra neregys. Tiesiog aklas žmogus.

MOKYTOJA (*rodo į Sargą*). Išneškite. (*Mokiniai išneša. Mokytoja kreipiasi į 1 mokinį*) Tavęs laukia pareigūnas. Nedelsiant.

I MOKINYS. Aš nieko nepadariau.

MOKYTOJA. Visuomet yra galimybė tai padaryti.

I MOKINYS. Ką?

MOKYTOJA. Kuo gali būti teisėtai kaltinamas. Kaltinimas yra ankstesnis už nusikaltimą.

Nusikalstant įvyksta tai, kas buvo pasakyta ir turėjo įvykti.

Trumpam pasirodo Šmėkla. Ir vėl išnyksta.

II scena

TARDYTOJAS. Gyveni prie pavojingos ribos, kurią peržengus abejojimas virsta abejingumu.

I MOKINYS. Turėčiau įrodyti, kad akmuo kietas. Aš negaliu to įrodyti, nes akmuo yra kietas.

TARDYTOJAS. Kiekvieną problemą, kurią tau formuluoja aplinka, tu komplikuoji, apgobdamas ją abejonėmis.

I MOKINYS. Aš abejoju problemos egzistavimu. Yra tik tuštuma, kurią reikia kas dieną iš naujo apgyvendinti savo kūnu ir seilėmis, yra tik tuštybė, kurią galima demonstruoti prisidengus kokia nors ideologija.

TARDYTOJAS. Tai pasaulėjautos, paveiktos skepticizmo ir dvasios tinginystės, reakcija. Ji nereikalauja pastangų.

I MOKINYS. Nuolatinės pastangos taip pat virsta monotonija ir rutina, be jokio kūrybingumo. Pastangos rodyti pastangas.

TARDYTOJAS. Nuolatinis abejojimas – labai patogi poza už nieką nebūti atsakingam.

I MOKINYS. Pavargti abejoti, pavargti būti abejingam, nematyti išeities, kalbėti bendratimis, būti bendratimi.

TARDYTOJAS. Norėtum, kad visa tai vadintųsi išmintimi?

I MOKINYS. Norėčiau, kad ir man būtų leista gyventi, nors tai gali būti paprasčiausios avikirpės žirklys.

TARDYTOJAS. Kiekvienas noras yra tikslo pradžia. Norint siekti tikslo, reikia tikėti. Atsakomybės vengimas – bet kurio tikėjimo kliūtis.

I MOKINYS. Ką tai reiškia?

TARDYTOJAS. Tikėti galima viskuo, bet ne bet kuo. Tikėti galima garbe, pinigais, malonumais, žmonių gimine, ateitimi, Dievu. Galima, bet ne viskuo būtina.

I MOKINYS. ...įlįsti į didelį grybą, suprasti, kad niekuo nesiskiriu nuo jo, mes esame kraujo ir kirmijimo broliai, tie, kurie sugeria visas dirvožemio ir atmosferos negalias ir atmatas, tie, kurie spinduliuoja į aplinką puvimo skonį puikios formos priemonėmis, jie jaučia arba bent jau tariasi jaučią atradimo džiaugsmą, saldžiai virstantį praradimu. Mirtingiesiems tai daro įspūdį.

TARDYTOJAS. Grybavimui šiuose kraštuose palankiausias paskutinysis vasaros mėnuo ir rudens sezonas – iki stipresnių šalnų. Tačiau maloniam pasivaikščiavimui po miškų masyvus pastaruoju metu didelį pavojų kelia erkės, galinčios žmogų užkrėsti encefalitu. Laiku nesikreipęs į gydymo įstaigą, žmogus praranda smegenis. Gydymo sistema reikia tikėti. Nors erkės ir turi tikslą, bet jų tikėjimas paremtas atsitiktinumu – laukti. Laukti, kol prie jų ateis mėsos kalnas su kraujo ir smegenų rezervuarais. Pasyvumas iš esmės ydingas.

I MOKINYS. Liepsnojančios smegenys krinta į šiurpstančią dykumą.

TARDYTOJAS. Kažkas turi imtis atsakomybės ir atstatyti vertybių hierarchiją!

I MOKINYS. Stiklinės žuvies pilvas sklindinas keleivių.

TARDYTOJAS. Pilietiniai įsipareigojimai valstybei!

I MOKINYS. Išsprogusiomis akimis jie stebi sąpstuose besiblaškančią žiurkę.

TARDYTOJAS. Metas atidaryti.

I MOKINYS. Metas jai ryti.

TARDYTOJAS. Kodėl nužudei savo tėvą?

I MOKINYS. Negaliu sukurti gyvybės, net skruzdėlės. Noriu sukurti dramblių, negyvą dramblių.

TARDYTOJAS. Kodėl nužudei savo tėvą?

I MOKINYS. Aš jo nežudžiau.

TARDYTOJAS. Betgi nužudei. Minėjai ir nusikaltimo įrankį.

I MOKINYS. Avikirpės žirklys?

TARDYTOJAS. Atspėjai. Tu jį papjovei žirklėmis.
I MOKINYS. Aš jo nežudžiau.
TARDYTOJAS. O kas nužudė?
I MOKINYS. Žiurkės. Skruzdėlė. Dramblys.
TARDYTOJAS. Patikrinsim. Bus akistata.
I MOKINYS. Nežudžiau.
TARDYTOJAS. O kas nužudė?
I MOKINYS. Dangus.
TARDYTOJAS. Ištersim, surinksim įkalčius.
I MOKINYS. O kas nužudė?
TARDYTOJAS. Aš jo nežudžiau. Kodėl tu ne pamokoje?
I MOKINYS. Jūs – mokytojas?
TARDYTOJAS. Aš – mokytojas.
Abu išeina.

III scena

Pamoka

MOKYTOJA. Namų darbų užduotis. Namų darbai atliekami namuose. Namuose yra tėvai, kurie yra atsakingi. Namai yra ne vien tik adresas. Namai yra ne vien tik sienos ir stogas. Mokiniai ne visuomet turi namus, kurie yra ne vien tik tai. Bet jie privalo turėti pažymių knygelę. Tai pagrindinis mokinio požymis. Kas yra šiukšlių duobės dugne?

I MOKINYS. Aš turiu pažymių knygelę, bet neturiu tėvo. Duobės dugnas glūdi dugne. Ir kelnės jo – baltos.

II MOKINYS. Mano tėvai laiko gyvulius. Laiko, nes neišleidžia jų iš gardo. Išleidžia, bet tiktai naktį. Mes miegame viename kambaryje ir aš viską girdžiu. Duobės dugne yra gyvulys.

III MOKINYS. Miegas yra keistas gyvulys. Jis minta laiku, kuris yra skirtas man. Aš visuomet alkanas, aš visuomet esu miegas.

MOKYTOJA. Vadinasi, tai, kas skirta tau, tau pačiam nepriklauso.

I MOKINYS. Man priklauso mano tėvas, kuris manęs atsisakė.

III MOKINYS. Man priklauso mano tėvai, kurie mane labai myli. Jie nori, kad būčiau kunigas arba chirurgas.

MOKYTOJA. Kunigai ir chirurgai gydo žmogų. Niekas negali pagydyti strėlės, kuri klaidžioja tarp šaltų žvaigždynų. Žmogus reikalingas gydymo. Nes gyvenimas yra ligoninė.

I MOKINYS. Aš skaitau labai daug knygų. Gyvenimas yra ne ligoninė, o beprotnamis.

MOKYTOJA. Kas norėtų pirmąjį Mokinį patikslinti? Nenorėtų niekas, nes patikslinti galiu aš pati. Aš esu labiau išsilavinusi. Ir aš žinau, ko vaikams reikia ir kas jiems patinka, nors pati vaikų neturiu. Gyvenimas nėra beprotnamis. Tik bepročiai sako – aš išprotėsiu. Aš – neišprotėsiu. Beprotnamis yra mokykla.

IV scena

Beprotnamis

Gydytojas (tas pats Tardytojas) ir Seselė. Iš kažkur girdėti šaukiant:

Aš pats išsidūriau akis!.. Aš išsidūriau akis į jos papus! Į jos papus!

GYDYTOJAS. Tvirtina, kad išsidūrė akis į moters krūtis. (*Kreipiasi į Seselę*) Ar tai įmanoma?

SESELĖ. Jūsų akys gašlios.

GYDYTOJAS (*liečia Seselės krūtinę*). Sustangrėjo. Trisdešimt aštuntas kalibras?

SESELĖ. Gašliose akyse prasmenga bažnyčios bokštai. Tai nejmanoma.

GYDYTOJAS. Vadinasi, aš neišsidurčiau?

SESELĖ. Aš vakare laisva.

GYDYTOJAS. Įveskite!

Du sanitarai juodais kostiumais įveda mokyklos Sargą.

GYDYTOJAS (kreipiasi į Sargą). Tvirtinate, kad esate aklas.

SARGAS. Aš netvirtinu. Aš esu.

GYDYTOJAS. Patikrinsim. Jums patinka žiūrėti į veidrodį?

SARGAS. Mes esame broliai, nors ir skirtingų motinų. Veidrodis ir aš – mes nieko nematome, tik atspindime.

GYDYTOJAS. Galite pasakyti, kokios lyties mano asistentas?

SARGAS. Tegul jis mane paliečia.

Seselė prieina ir paliečia intymiąją Sargo vietą.

SARGAS. Moteris.

GYDYTOJAS. Gerai. Patikrinsim. Kokios spalvos yra vakaro dangus?

SARGAS. Mirštančios avies.

GYDYTOJAS. Tikrai?

SARGAS. Perpjauta gerkle.

GYDYTOJAS. O tvirtinate, kad nieko nematote.

SARGAS. Aš netvirtinu. Aš esu neregys.

SESELĖ. Jis sako, kad užmušė savo tėvą.

GYDYTOJAS. Norite prisiimti svetimą kaltę?

SARGAS. Noriu atpirkti savąją.

GYDYTOJAS. Patikrinsim. Įtariamasis visai kitoks, jis netvirtina esąs neregys, nors mato labai nedaug. Be to, amžiaus skirtumas.

SARGAS. Nuodėmei netaikytinas amžiaus cenzas.

GYDYTOJAS. Bet jūs negalite būti sūnus tėvo, apie kurio nužudymą mes turime tam tikrų žinių ir faktų. Įtariamasis, apie kurį aš kalbėjau, būtent ir atitinka sūnaus-žudiko įvaizdį.

SARGAS. Kokio amžiaus yra tėvas?

GYDYTOJAS. Jūsų amžiaus.

SARGAS. Aš jį užmušiau.

GYDYTOJAS. Kalbate apie savižudybę?

SARGAS. Užmušti sūnų – savižudybė. Aš kalbu apie žmogžudystę.

GYDYTOJAS. Kur jo tardymo protokolas?

SESELĖ. Čia jo ligos istorija.

GYDYTOJAS (*skaito*). Mėgstate pasakoti kraupias istorijas? Tapatinate save su pasakojimų veikėjais? Sąmonės skilimas?

SARGAS. Aš labai jaunas palikau namus ir pradėjau verstis įvairia prekyba. Pradėjau liemenėlėmis, baigiau narkotikais. Už labai nedidelę dozę patekau į kalėjimą. Užsienyje. Paskui užsirašiau į svetimšalių legioną. Aš buvau geras karys. Tarnavau svetimai valstybei, nors man tai neatrodė išdavystė. Tėvynės sąvoka man visados asociavosi su nugaišusiomis medūzomis.

GYDYTOJAS. Nebūdingas idiotams požymis.

SARGAS. Grįžau labai pasikeitęs ir čia viskas buvo labai pasikeitę. Viskas, ką čia palikau, buvo smarkiai pasislinkę, o aš stengiausi atsistoti į tą pačią vietą, kur stovėjau ir anksčiau. Net nežinojau, ar mano tėvai gyvi. Man tai visai nerūpėjo. Sutikau ją, ir ji mane pakerėjo. Buvo kur kas vyresnė, priminė man motiną. Ji mane ir mylėjo kaip motina. Mylėjomės. Jos pilvas skleidėsi lotoso žiedais, jos krūtys žydėjo kaip baltosios vandens lelijos.

GYDYTOJAS (*Seselei*). Patikrinsim!

SARGAS. Mus užklupo jos vyras. Buvo girtas ir šiurkštus. Chamas kaip mano tėvas. Aš jį užmušiau. Jos vyrą, girtą ir šiurkštų. Trenkiau veidrodžiu per galvą. Veidrodis apako, jos vyras krito negyvas.

Slapstėmės. Ji jau buvo nėščia. Ji jau nešiojo mano kūdikį.

GYDYTOJAS. Ir jūs niekur nesikreipėt, į jokias instancijas: į ligoninę arba policiją?

SARGAS. Paskui, ką aš sužinojau? Mane apakino tiesa, tiesa mane nubaudė, mane apakino tiesos kalavijai!!!

GYDYTOJAS. Išveskite.

Sargą išveda.

GYDYTOJAS. Jis dirba mokykloje? mokytojas?

SESELĖ. Jis mokyklos sargas. Jo uoslė puiki, jis gaudo žiurkes.

GYDYTOJAS. Nepavojingas. Galite paleisti. Bet kur jis rado moterį geležiniais papais?

V scena

Pamoka

MOKYTOJA. Kas yra duobės dugne?

II MOKINYS. Miegas yra keistas gyvulys. O miegas duobės dugne – amžinas. Bet laikraščiai nėra miegas, nors jie ir rašo: teikiame amžinas paslaugas. Amžinas garantijas. Amžiną informaciją.

MOKYTOJA. Tai ne laikraščiai rašo, o kapinės. Kapinėse žmonės miega amžinu miegu, jie skaito amžinus laikraščius, ten yra sukaupta amžina patirtis, bet jūs ja nepasinaudosite.

II MOKINYS. Tie, kurie miega amžinu miegu, – naudojami.

MOKYTOJA. Naudojami, bet negali paskolinti mums.

II MOKINYS. Galbūt galima nusipirkti iš jų. Išmainyti.

MOKYTOJA. Galėsite pamėginti. Mirusiųjų kompiuterius įjungti į interneto tinklą. Tai būtų vertas kovos ir pasiaukojimo tikslas.

I MOKINYS. Tėvas duobės dugne – amžinai girtas.

II MOKINYS. Gyvulys duobės dugne amžinai girgždina lovą. Jis amžinai klysta, kad tamsa ir miegas yra tas pat.

MOKYTOJA. Kuo minta amžinas miegas, kuris pats yra laikas ir pati erdvė?

I MOKINYS. Ši užduotis man per sunki. Mes dar neatsakėme, kas yra šiukšlių duobės dugne. Jūs neturite teisės elgtis taip provokuojančiai. Nors jūsų sijonas ilgas, bet jūsų Šlaunys pilnos ir apvalios. Jūsų krūtys nukarusios, bet oda dar stangri ir balta. Mes negalime susikaupti, nes jūs mums ne motina.

MOKYTOJA. Aš susijaudinau ir paraudau. Aš norėčiau jus mušti.

I MOKINYS. Mano motina manęs niekad nenušdavo. Manęs nenušdavo ir tėvas, nors aš jo nebeatsimenu. Aš nebeatsimenu ir motinos.

MOKYTOJA. Aš niekad nenušdavau savo vaikų.

I MOKINYS. Jūs neturite savo vaikų. Mes – ne jūsų vaikai.

MOKYTOJA. Aš dar labiau susijaudinau, man iš nosies pliūpteli kraujas.

VISI MOKINIAI. Mes neparaudome, mes nesijaudiname.

Mes norime iš jūsų pasityčioti.

Mes norime jus išmušti iš pusiausvyros.

Norime, kad jūs pravirktumėte ir keiktumėte savo likimą.

Mūsų mintys įžūlios, mes esame jų šeiminkai.

Mes norime jus pažeminti, nes jūs suaugusi.

Mes norime iš jūsų tyčiotis, nes jūs MOKYTOJA.

Mes nekenčiame suaugusiųjų, nes jie nori mus mokyti.

Mes nekenčiame mokyklos, nes ji mus tvirkina ir gundo.

Mums nusibodo galvoti apie vieną ir tą patį.

Mums nusibodo galvoti apie nieką.

MOKYTOJA. Taip, aš esu vieniša, bet buvau, aš buvau žmona. Esu vieniša, nes labai retai būnu moteris. Bet buvau mylima ir mylėjau. Vyrų čia neįmanoma rasti, nes vyrai nuolatos girti. Mano vyras

taip pat baisiai gėrė. O girtas vyras yra gyvulys, kuris miega. Aš turėjau vaikų, aš turėjau du sūnus. Dabar aš neturiu nieko, tik sąžinę. Sąžinė yra nuodai, kurie žudo sielą.

I MOKINYS. Motina mano.

MOKYTOJA. Sūnau.

I MOKINYS. Atsiprašau, aš buvau užmigęs.

MOKYTOJA. Kaip tu drįsti miegoti atviromis akimis.

I MOKINYS. Buvau užmigęs ir neišgirdau klausimo.

II MOKINYS. Vyrų nemiega duobės dugne. Vyrų duobės dugne budi.

I MOKINYS. Kas yra šiukšlių duobės dugne?

III MOKINYS. Kas yra tame prakeiktame duobės dugne?

I MOKINYS. Tai primena jausmą, kai ima krėsti šiurpas. Siaubingas šiurpas, kylantis iš kaulų smegenų pasąmonės.

Šalta, gliti varlė, nėščia, išsipūtusi rupūžė ropoja nuoga tavo ranka. Ji pamažu artinasi, ir šiurpuliai bangomis artėja prie tavo širdies. Ji apmyža nugarą, ir tavo motinai išauga kupra. Toje kuproje sėdžiu aš. Aš dar negimęs.

Ką reiškia „šiukšlių“ ir ką reiškia „dugne“?

MOKYTOJA. Jūs mane prirėmėte prie sienos. Bet sienos čia nėra – jūs mane prirėmėte prie lentos. Jūs mane varote į karstą, jūs išniekinate mano paslaptis ir atsiminimus.

Tiek daug prievartos aplinkui. Aš nebijau būti išprievartauta ir nužudyta, aš bijau būti pažeminta. Juk tai taip svarbu jūsų amžiaus žmogui.

MOKINYS. Mūsų amžiaus skaičius yra dvidešimt. Ką reiškia skaičiui dvidešimt pažeminimas?

MOKINYS. Ką reiškia pažeminimas skaičiui dvidešimt vienas?

III MOKINYS. Ką reiškia pažeminimas skaičiui du tūkstančiai?

MOKYTOJA. Aš dar nepasiduodu. Aš savo paslaptį nusinešiu. Į pirtį. Į skalbyklą. Į skaistyklą.

VI scena

Du tipai (saugumiečiai, anksčiau – sanitarai) vaikšto kažko laukdami. Vienas labai kalbus ir daug pasakojantis, kitas lėtas ir labai „tupas“. Kentas ir Zavarza.

KENTAS. ...ir įbėga į kiemą toks galingas, prakaitu apsipylęs, toks dvokiantis arklys. Įbėga ir krinta negyvas. Vakaras, aplink nėra vieno žmogaus, tik negyvas arklys. Dvokia visas ir nebekvėpuoja, tik akys išvirtusios. Įsivaizduoji veidą?!

ZAVARZA. Kieno, arklio?

KENTAS. Kretinas. Žmonos.

ZAVARZA. A, žmonos. Sakei, kad negyvas arklys atbėgo.

KENTAS. Negyvas?

ZAVARZA. Nu.

KENTAS. Tave labai lavonai traukia, ar ne? Lavonai patinka? Žinai, kaip tai vadinasi?

ZAVARZA. Nepatinka man jie. Arklys juk ne lavonas. Ir negyvas arklys negali bėgti.

KENTAS. Saliamonas! Kumelė ten buvo va su tokia šikna! Klausykis, mūsų leitenanto žmona, na žinai, ji šitą mėgsta, kai vyras komandiruotėje, supranti.

ZAVARZA. Suprantu.

KENTAS. O mūsų leitenantas nujautė, kad ji mėgsta. Ir vieną sykį jis grįžta iš komandiruotės anksčiau, stotyje nusiperka butelį, išgeria visą neatsikvėpdamas, užsitaigo revolverį ir pirmyn į miegamąjį.

ZAVARZA. O kam revolveris?

KENTAS. Tu klausai, ką aš tau pasakoju? Snukį kaip ožys kratai ir nieko nesiklausai.

ZAVARZA. Aš klausausi, klausausi.

KENTAS. Įvaro jis į namus, išspiria miegamojo duris, žiūri ir savo akimis netiki: priešais jį va tokia šikna stovi!

ZAVARZA. Kaip tai stovi? Be nieko?

KENTAS Su popiežiaus lazda! Klausykis. Leitenantas atgauna žadą, išsitraukia revolverį ir suvaro visą apkabą į tą šikną rėkdamas kaip pamišęs: še tau, kale, švino bučiniai!!!

ZAVARZA. Žmonai į užpakalį? Bet už ką?

KENTAS. Žinai, aš tave kada nors nušausiu. Netyčia, valydamas pistoletą.

ZAVARZA. Tu atsargiau...

KENTAS. Tylėk! Ateina... (*Abu pasislepia ir klausosi*)

Ateina Šmėkla. Ją atsiveja I mokiny.

I MOKINYS. Galbūt dabar, po šios nakties skraiste, tu savo paslaptį atskleisi šiurpią?

ŠMĖKLA. Nelengva man prabilti, šitiek amžių nieks nedrumstė žandikaulių rimties.

I MOKINYS. Kokia tyli šneka, vėsa į veidą dvelkia lyg pati žemė prasivėrusi bylotų man!

ŠMĖKLA. Atseikėta nedaug mums laiko – pasakyti suspėt turiu, atskleisti pranašystę.

I MOKINYS. Kokia jėga iš amžinybės sodų į mirtingųjų šviesą išviliojo?

ŠMĖKLA. Tiesos jėga, tiesos ir teisingumo, pranašystę aš ant savų pečių nešu, matau daug kraujo...

I MOKINYS. Kraujo? Vadinasi, bus karas? Brolis brolių?..

ŠMĖKLA. Baisiau nei karas ir žiauriau nei maras kankina žmogų kraujo, giminystės ryšiai!

I MOKINYS. Nutrauk nuo žodžių neaiškumo skraistę!

ŠMĖKLA. Žmogus aiškumo trokšta, žaizdą tiki esant tiktai tada, kai ją pirštu paliesti gali.

Juokinga pažinimo žvakė – ji užgęsta, alsuojant kai pajunta dieviškąją valią!

I MOKINYS. Esu aš kūnas, kraujas, esu lytėjimas, klausu ir pojūčiai, man neatsiveria akis trečioji!

ŠMĖKLA. Jau bręsta veiksma – jaunas vynas sukils prieš seną vyną... apsvaigimas.

I MOKINYS. Aš balsą vis silpniau girdžiu, aš vos įstengiu įžiūrėti tave... Palauk dar!

ŠMĖKLA (*pamažu nykdama*). Tėvažudystės demonai kiekvieną aplanko motinos myluojančiam glėby...

Šmėkla dingsta. Išlenda abu agentai. Sulaiko I mokinį. Ateina Tardytojas. TARDYTOJAS. Kodėl tik vienas?

KENTAS. Ano nespėjom – taip staigiai nusiplovė...

TARDYTOJAS. Vėplos!

ZAVARZA. Jis išgaravo! Ištirpo kaip kreida!

TARDYTOJAS (*prieina arčiau*). Kvėpuok!

KENTAS. Nė lašo! Kad aš prasmegčiau!

TARDYTOJAS. Ką jie kalbėjo?

KENTAS. Prieš vėją atsistojo... Každą apie žaizdas, kad vynas jaunas skanesnis negu senas, nesąmones kažkokias.

ZAVARZA. Kad tėvą nužudys... Atrodo, taip.

TARDYTOJAS (*I mokiniui*). Tėvą. Vadinasi, mūsų įtarimai ne be pagrindo. Ką jis tau sakė? Siūlė nužudyt? Už pinigų?

I MOKINYS. Rodė man kortas su nuogais vyrais. Siūlė žurnalų. Aš neturiu pinigų.

TARDYTOJAS. Iškrypėlis? Vaikų tvirkintojas? (*I agentus*) Idiotai!

ZAVARZA. Nieko mes jam nerodėm!

TARDYTOJAS (*I mokiniui*). Gerai, kada? Laikas, vieta, aplinkybės?

I MOKINYS. Nesuprantu, man reikia į pamoką.

TARDYTOJAS. Kada žudysi tėvą? Ar jau nužudei? Faktų žiedas neišvengiamai veržiasi aplink tave.

I MOKINYS. Aš turiu eit, man reikia būti ten, pamokoje.

TARDYTOJAS. Gerai, eik. Paleiskite. Patikrinsim, ištirsim.

I mokins ir Tardytojas išeina. Lieka abu agentai.

ZAVARZA. Aš niekaip negaliu suprasti.

KENTAS. Naujiena!

ZAVARZA. Kaip miegamajame galėjo atsirasti kumelė? Na, aš suprantu, žmonės dabar visokių gyvulių pilnus namus prisikimšę, bet miegamajame laikyti kumelę... Garaže arba kieme, galbūt dar ant stogo, bet kaipgi miegoti, jeigu arklys prie lovos stovi? Niekaip negaliu suprasti...

KENTAS. Žinai, aš tavęs nenušausiu.

ZAVARZA (*apsidžiaugęs*). Tikrai?!

KENTAS. Aš tave išvirsiu, apibarstysiu pipirais ir suvalgysiu!

Abu išeina.

VII scena

MOKYTOJA. Laikas atsispirti nuo dugno, laikas prisiminti bažnyčią, kuriai amžiaus pabaigoje skiriama tiek dėmesio. Prisiminkite savo vaikiškus įspūdžius. Mano atmintis sudiržusi, mano atmintis – diržas.

I MOKINYS. Bažnyčia yra tikėjimo tvirtovė.

Kiekviena tvirtovė yra ginkluotas bastionas su šaudymo angomis ir apžvalgos bokštais.

Kiekviena bažnyčia yra architektūra, kuri dažniausiai tampa pasaulietinio dėmesio objektu.

Dėmesys gali būti socialinis, politinis, intelektualinis, transcendentinis. Kiekviena architektūra yra suakmenėjęs civilizacijos mėšlas.

MOKINYS. Bažnyčia yra visų pirma vėsa. Tai labai graži vėsa. Tai miego vėsa. Taip dvelkia tik iš kapo duobės ir iš šaldytuvo. Šaldytuve ir kapo duobėje yra maistas. Tik jis skiriasi dėl estetinių priežasčių.

MOKINYS. Aš nelankau bažnyčios. Aš lankau saviginos kursus ir kulinarijos pamokas. Šaldytuvo maistas blogas. Jis dvokia numirėlių piršteliais.

I MOKINYS. Bažnyčia yra pirmoji pažintis su daile. Mūsų namuose nebuvo dailės kūrinių. Vienintelis paveikslas, kuris nėra vienintelis, – tai Švenčiausioji Mergelė Marija su septyniais kalavijais širdyje. Kalavijų darbo autoriai nežinomi. Kristus, rodantis į savo kraujuojančią širdį, yra paveikslas, dėl kurio Švenčiausioji Mergelė Marija nebuvo vienintelė mūsų namuose. Tėvo mūsų namuose nebuvo, vadinasi, kažkur turėjo būti Dievas Tėvas. Motinos mūsų namuose taip pat neliko, vadinasi, kažkur turėjo likti Šventoji Dvasia. Neliko ir mūsų namų, vadinasi, aš turėjau kažkur išlikti. Bažnyčioje yra gražių paveikslų ir visi jie žiūri į mirtį.

MOKYTOJA. Į tavo tėvo mirtį?

I MOKINYS (*nekreipdamas dėmesio*). Bažnyčia yra laikas. Dešinėje, prie mažojo altoriaus su Šventojo Juozapo figūra, kabantis sieninis laikrodys skaičiuoja kitą laiką. Kitokį nei mes įpratę skaičiuoti svetainėse, virtuvėse ar miegamuosiuose. Galite pajusti šiurpulį, kai mišių metu žiūriu į laikrodį šalia mažojo altoriaus, kai virš mano galvos slenka valandų debesys, o ant mano skruostų atsispindi maži, žemyn riedantys laikrodžiai...

MOKYTOJA. Jie rieda į tavo tėvo mirtį?

I MOKINYS. Jie rieda į kalną.

Laikrodis. Laikrodis. Laikrodis.

MOKYTOJA (*sutrikusi, atsipeikėjusi*). Kodėl niekas nekalba apie dvasingumą, apie idealus, kodėl mes vis dar duobėje?

Jeina Sargas.

SARGAS. Dulkė buvai, dulke ir tapsi. Bet kol tapsi dulke, tave kankins nosis. Tu turėsi uostyti dulkes, nes dulkėmis virto viskas, kas buvo prieš tave, dulkėmis virsta viskas, kas yra šalia tavęs, išliks tik nosys, kurios uostys tave, virtusį dulkėmis. Dulkės – kas turėjo nosis ar neturėjo namų. Dulkės – kas turėjo šaknis ar buvo iškilęs į svaiginančias viršūnes.

I MOKINYS. Mokytoja, jūsų nervai įtempti. Mokytoja, aš noriu į tualetą.

MOKYTOJA. Tau sunku išstarti tai, apie ką mes visi dabar galvojame.

I MOKINYS. Onanizmas džioviną stuburą. Šiukšlių duobės dugne auga mano stuburo medis. Mano tėvas ir mano motina jį laisto.

SARGAS. Koks dailus kūdikio veidelis... Aš norėčiau būti tavo tėvas... Mes lauksime tavęs... Kaip jums atrodo: jeigu kas turėtų šimtą avių ir viena nuklystų, argi jis nepaliktų devyniasdešimt devynių avių kalnuose ir neitų ieškoti nuklydusios?

Ir jei surastų – iš tiesų sakau jums – jis džiaugtųsi dėl jos labiau negu dėl devyniasdešimt devynių, kurios nebuvo paklydusios.

Taip ir tavo Tėvas nenori, kad pražūtumei, mažutėli!

II MOKINYS. Senis pabėgo iš beprotnamio. Dabar jis apsimeta kunigu.

III MOKINYS. Senis ne pabėgo, jį paleido iš beprotnamio, nes jis vaikams nepavojingas. Dabar jis apsimeta tėvu.

I MOKINYS. Gal jis yra kunigas? Gal jis yra tėvas?

Tuo metu iš duobės išskyla beržų šakomis ir plastmasiniais vainikais apkaišyta valtis. Valtyje sėdi Šmėkla. Ji išsitraukia irklus, įstato į jiems skirtas įvoves ir ima lėtai irkluoti. Plaukia palei krantą. Į šalis nesižvalgo. Ji juda nugara į priekį, bet atrodo, kad atvirkščiai.

SARGAS. Štai į amžinybę išlydime naują laidą... Kas, kad kosminiai laivai naršo visatos platybėse, nardo į bedugnes kosmoso gelmes – jie vis tiek nesuranda Dievo. Nes Dievas yra okeanas, o gyvenimas – tik mažas luotelis, plaukiantis į amžinojo poilsio uostą.

I MOKINYS. Jeigu žmogus netenka sparnų, jis gali sakyti – jie skrenda. Jeigu žmogus praranda ranką, jis gali sakyti – ji ilsisi.

MOKYTOJA. Jeigu žmogus praranda sielos ramybę – ką jis turi sakyti?

SARGAS. Net ir tie, kurie kaip ereliai skraidė aplink Jo senovinius kuorus arba veržėsi į Jį kaip audra su vėjais ir žaibais, arba tie, kurie norėjo būti amžinąja giesme Jo lūpose, – ir jie patyrė tik tiek, kad yra jų troškimas, bet nėra atpildo. Yra atpildas – ieškojimo džiaugsmas. Bet atradimas yra susitaikymas ir nuolankumas. Tikėjimas, mano vaikai, yra paslaptis.

I MOKINYS. Mes – ne tavo vaikai. Tu – ne mūsų tėvas.

SARGAS. Aš – tėvas.

MOKINIAI. Mes klausomės, bet mums nuobodu. Mes klausomės, bet nieko nesuprantame. Mes laukiame pertraukos.

I MOKINYS. Mes žiovaujame duobės akivaizdoje.

MOKINIAI. Mes nebegalime sulaukyti žiovulio duobės akivaizdoje!

I MOKINYS. Mes rodome dantis.

MOKINIAI. Mes rodome dantis ir atrodo, kad mes juokiamės. Bet mes žiovaujame!

I MOKINYS. Žiovauja skeletas. Jo žandikaulis pritvirtintas amžinai nerūdijančia siela.

MOKINIAI. Mes žiovaujame, žiovaujame!!!

SARGAS. Mirtis – apatinis gyvenimo žandikaulis.

MOKYTOJA. Žemė taip pat žiovauja. Žiovauja kaip barsukas, žiovauja kaip ir žuvis. Duobė yra žemės burna ir žemės akis. Duobė yra žemės skrandis ir žemės metafizika.

I MOKINYS. Mes mokomės, bet jūs labai skubate. Mes mokomės, bet ši pamoka mums dar

nejkandama. Mūsų žandikauliai per silpni.

II MOKINYS. Po žeme yra šalta.

III MOKINYS. Po žeme yra drėgna.

I MOKINYS. Karstas yra tik forma, jis gali būti estetikos objektas. Karstas negali būti gyvenimo turinys.

MOKYTOJA. Tu labai nuovokus. Gaila, kad toks jaunas. Aš norėčiau būti tavo motina.

SARGAS. Aš norėčiau būti tavo tėvas.

I MOKINYS. Man nieko negaila. Aš be gailėsčio galiu nudurti kuprotą rupūžę, ropojančią jūsų krūtimi.

MOKYTOJA. Eik į tualetą. Mes tavęs lauksime.

SARGAS. Mes lauksime tavęs, sūnau.

I mokinys išeina.

VIII scena

Atpažinimas. Beprotnamis.

Gydytojas (Tardytojas), Seselė, Sargas, Mokytoja.

SARGAS. Aš jį atpažinau, aš jį atpažinau!

SESELĖ. Jam vėl priepuolis. Sakosi atpažinęs.

GYDYTOJAS. Ką atpažinęs? Tėvą, kurį nužudė? (Juokiasi)

SESELĖ. Sakosi atpažinęs savo sūnų, kurio nenužudė.

SARGAS. Aš jį atpažinau, atpažinau savo sūnų, atpažinau jį mokykloje!

GYDYTOJAS. Patikrinsim. Sakėte, kad esate neregys?

SARGAS. Aš jį atpažinau, atpažinau iš žingsnių, jis avi mano batais, mano pasagėlėmis kaustytais batais!

MOKYTOJA. Aš jį atpažinau, aš jį atpažinau, kai jis atėjo į klasę!

SESELĖ. Mokytojai taip pat nuvažiavo stogas. Sakosi atpažinusi abu savo sūnus.

GYDYTOJAS. Abu sūnus? Galite parodyti jų nuotraukas? Turite asmeninių daiktų?

MOKYTOJA. Aš jį atpažinau, kai pirmą sykį atėjo į mano pamoką ir kalbėjo, lyg būtų kunigas!

SARGAS. Motina mano!

MOKYTOJA. Sūnau!

GYDYTOJAS. Ramiau, nes tuojau gausit po injekciją! Motina, sūnus, tai gal aš tėvas? Šitas aklas senis – tavo sūnus? Sargas? O šita pamišusi Mokytoja – tavo motina?

MOKYTOJA. Kai jis grįžo, aš jo neatpažinau. Mes mylėjomės. Aš buvau alkana meilės, jis buvo jaunas, gražus ir stiprus.

SARGAS. Kai aš sugrįžau, aš jos neatpažinau. Ji buvo svaiginanti. Mes mylėjomės. Aš buvau išbadėjęs meilės. Ji buvo švelni, protinga, moteriška.

GYDYTOJAS (*Seselei*). Patikrinsim, ištirsim, palyginsim.

SARGAS. Ir vieną sykį mus užtiko jos vyras: girtas, įtūžęs, apsiseilėjęs, riaumojantis chamas. Ir aš užmušiau jos vyrą. Su veidrodžiu suknežinau jo kaukolę.

MOKYTOJA. Ir jis užmušė savo tėvą. Suknežino jam kaukolę. Su veidrodžiu.

GYDYTOJAS. Na ir istorija. Tiesiog Baltramiejaus naktis!

SESELĖ. Kokia romantiška ir tragiška aistringos meilės istorija!

GYDYTOJAS. Patikrinsim... O iš kur atsirado kitas sūnus? Jis tuo metu miegojo?

MOKYTOJA. Mes buvome apsėsti aistros, mes mylėjomės šalia negyvo kūno. Šalia lavono, kuris vis dar buvo mano vyras.

SARGAS. Mes mylėjomės pamišę nuo geismo šalia negyvėlio kruvina galva. Mylėjomės šalia vėstančio kūno, kuris vis dar buvo mano tėvas.

MOTERIS. Ir tuomet aš pastojau.

SARGAS. Ir tuomet aš netekau regėjimo.

MOTINA. Mano antrąjį sūnų, mano sūnaus sūnų užaugino mano motina. Aš nebegalėjau jo matyti, kai sužinojau...

SARGAS. Aš buvau prakeiktas klajot po pasaulį amžinojose tamsose, kai paaiškėjo...

MOKYTOJA. Aš buvau prakeikta dirbti mokytoja.

GYDYTOJAS. I mokinys. Kur jis dabar? Jis jūsų sūnus? Kur jis dabar? Tuoju pat jį suraskite! Atveskite čia! Uždarykite!

SESELĖ. Jis išėjo į tualetą. Ir nebesugrįžo!

GYDYTOJAS. Prakeikimas!

IX scena

Kankinimo, atvertimo scena

Tardytojas, agentai, I mokinys.

Agentai įveda I mokinį. Jis susilenkęs.

TARDYTOJAS. Žinai, kuo tu kaltinamas?

I MOKINYS. Nežinau. Neatsimenu. Nesigailiu.

TARDYTOJAS. Pasižiūrėkite į šį dvokiantį nuopuolio vaisių! Koks jis bejėgis, nes visas susiteršęs. Darydamas nuodėmes turbūt jauti malonumą. Pasitenkinimą! Orgazmą!!!

I MOKINYS. Adomas prieš nuopuolį dulkindavo Ievą, bet nejausdavo malonumo.

TARDYTOJAS. Tau patinka tas velnio išpera, tas modernizmo tėvas.

I MOKINYS. Aš neturiu tėvo.

TARDYTOJAS. Na žinoma, tu gi jį užmušei.

I MOKINYS. Aš užmušiau Sargą. Mokyklos Sargą.

TARDYTOJAS. Ir kodėl tu užmušei Sargą, mokyklos Sargą?

I MOKINYS. Jis buvo luošas. Jis buvo supuvęs. Jis buvo kaip ir aš. Aš negaliu pakęsti panašių į save.

TARDYTOJAS. Švarti nacija, nesuterštas kraujas. Jeigu nori būti patriotas, neturėk vaikų, nes jie gali būti išsigimėliai.

I MOKINYS. Man teka... Man teka iš nosies...

TARDYTOJAS (agentams). Persistengei? Be reikalo, dabar nebe tie laikai. Atsargiau reikia...

I mokinys ir Mergina. Meilė iš pirmojo žvilgsnio. Žvilgsnis ir žvilgsnė – aktoriai su Pirmųjų žvilgsnių kostiumais.

ŠMĖKLA. ...ir susitiko jų žvilgsniai:

Taip jaunas pavasario žaibas pušį sutinka

Ir liepsnoja jų meilė mirksni tarsi amžinybę.

Šmėkla dingsta.

I MOKINYS. Mūsų žvilgsniai susitiko.

MERGINA. Tavo žvilgsnis ištiko manąjį.

ŽVILGSNIS. Sveika.

ŽVILGSNĖ. Sveikas.

I MOKINYS. Iš pirmo žvilgsnio.

MERGINA. Meilė.

ŽVILGSNIS. Mes esame tik tarpininkai.

ŽVILGSNĖ. Jie mus greitai pamirš.

ŽVILGSNIS. Meilė akla kaip teleskopas.

ŽVILGSNĖ. Jie išsižadės mūsų, ir mes sudušim į tamsą.

I MOKINYS. Gal galėtum pasakyti, kur čia yra... Ai einu į tualetą, aš einu laimės ieškoti.

MERGINA. Aš tavo laimė.

ŽVILGSNIS. Ar girdi, kaip auga tamsa?

ŽVILGSNĖ. Ar jauti, kaip ji ryja nuostabą?

I MOKINYS. Aš sėdėsiu ant kėdės, o tu stovėsi.

MERGINA. Aš gulėsiu lovoje, o tu šalia.

I MOKINYS. Pro atvirą langą matosi ežeras, o lelijų žiedai atkerta horizontą nuo tamsių vandenų.

MERGINA. Noriu nupiešti valtį ir bokštą, šaunantį iš medžių vainiko. Bokštas virpa erdvėj, išaugęs iš masyvaus pastato kūno.

I MOKINYS. Tu esi mano altorius. Priimk mane, aš esu tavo komunija.

MERGINA. Noriu nupiešti savo jausmus, aš nemoku kalbėti.

ŽVILGSNIS. Mes buvome įspūdis, bet dabar mes blėstame.

ŽVILGSNĖ. Mes ryškiai švietėme, bet dabar mes dylame.

I MOKINYS. Matau valtį, bet ją neša galinga srovė. Valties kūnas apaugęs glitėsiais ir kriauklėmis, o lelijos baltos kaip tavo alkūnės. Matau valtį ir turiu viltį.

MERGINA. Mes abu tokie jauni, mes tokie nepatyrę. Mums viskas dar prieš akis.

I MOKINYS. Valties paliekamas pėdsakas toks paslaptingas.

Tu užmerki akis,

Mus užmerkia naktis,

Pasakyk man tą patį, mieloji...

MERGINA. Aš užmerkiu akis,

Aš užmerkiu akis...

Aš bijau, mylimasis...

ŽVILGSNIS. Patirtis mus naikina!

ŽVILGSNĖ. Patirtis mus ištrynė!

ŽVILGSNIS. Mes mirštame!

ŽVILGSNĖ. Mes virstame pirštais!

Žvilgsnis ir Žvilgsnė dingsta.

I MOKINYS. Aš eisiu glamonėt lelijų,

Kaip tavo krūtinė jos baltos...

MERGINA. Jos irgi bijo.

I MOKINYS. Ir jos nekaltos.

MERGINA. Jų krūtys sklidinios pieno.

I MOKINYS. Piestelėje reikia pradurti skylutę, paskui nusilaužti alyvos šakelę, nulupti jos žievę ir įkišus į skylutę plakti plakti plakti. Kol baltas lelijos pienas pavirs geltonu lelijos sviestu.

MERGINA. Nereikia sviesto, aš sustorėsiu. Mano kojos ištins, mano veidas taps dėmėtas. Tu į mane nebežiūrėsi.

VAIKINAS. Aš į tave nežiūrėsiu, bet aš tave atsiminsiu.

MERGINA. Lelijos. Lelijos. Jos vis dar nekaltos ir vis dar bijo.

I MOKINYS. Aš užrakinsiu duris ir užversiu langą. Mums trūks oro ir mes žiopčiosim suskilusiom lūpom.

MERGINA. Tu sukandžiojai mano lūpas, bet man neskauda. Tu sukandžiojai lelijų žiedlapius, joms skauda. Skauda, kad ši naktis pasibaigs ir tu išeisi. Skauda, kad tu toks mielas, bet visai nepažįstamas. Tu toks artimas ir grėsmingas kaip tėvas. Kai tu pasilenki virš manęs, tavo veidas kvailai rimtas kaip suvažinėto šunyčio. Aš myliu tave. Lelijos tavęs neapkenčia.

I MOKINYS. Aš irgi nekenčiu tavęs. Aš irgi myliu lelijas.

MERGINA. Virpu ir svaigstu, bet ne nuo tavo žodžių. Aš bijau prarasti nežinomybę. Kaip aš gyvensiu su nuvytusi lelijos žiedu burnoje. Tai mane jaudina ir šaldo kaip kapo duobė ir šaldytuvus.

VAIKINAS. Aš sėdžiu spintoje ir vartau seną akušerijos vadovėlį. Čia daug nepatogiai gulinčių moterų, jų šlaunys nuogos, o pilvai išsipūtę. Tiek daug moterų, bet jos visos netikros. Yra tik viena tikra moteris, mano motina. Spintoje aš jaučiuosi labai saugiai, spintoje aš esu savo motinos pilve. Bet ji taip pat jau guli nepatogiai ir jos šlaunys – nuogos. Man nejauku ir gėda! Aš dūstu!

MERGINA. Man skauda, man skauda, aš noriu kvėpuoti giliai giliai!

I MOKINYS. Mane akina lelijų šviesa!

MERGINA. Aš baltus lelijų žiedus nudažiau raudonai raudonai!

I MOKINYS. Aš rėksiu!

X scena

Kariuomenė

Jeina Seržantas (tas pats Tardytojas), su juo agentai Kentas ir Zavarza, kurie vaidina kareivius.

SERŽANTAS. *Atstavit', nierezko! Stroitsia!!!*

I mokinys pašoka tiesiai iš guolio, kur jis gulėjo su Mergina ir išsitempia „ramiai“.

SERŽANTAS. *Rovniais! Smirno! Šagom marš! Raz, raz, raz dva try!*

Ateina Vertėjas ir per mikrofoną atlieka pažodinį vertimą.

I MOKINYS *(kreipiasi į Merginą)*. *Mama, rožaj mienia obratno!*

VERTĖJAS. *Mama, gimdyk mane atgal!*

MERGINA. *Synok!*

VERTĖJAS. *Sūneli!*

SERŽANTAS. *Atstavit', sliozy! Raz, raz, raz dva try!*

VERTĖJAS. *Šalin ašaras! Viens, viens, viens du trys!*

Seržantas skaičiuoja, I mokinys žygiuoja vietoje.

I MOKINYS. *O, rodina, Litva moja, ty tak dalieko seičas.*

VERTĖJAS. *O, tėvyne, Lietuva mana, tu taip toli dabar.*

I MOKINYS. *Kogda ty byla blisko, ja niedoocenival tiebia, kokoj ja byl glupyj i nieopotnyj.*

VERTĖJAS. *Kai tu buvai šalia, aš nevertinau tavęs, koks aš buvau kvailas ir nepatyręs.*

I MOKINYS. *Seičas stoiš ty mnie pered glazami, s krestom ty u dorogi, s mladienciem na rukach, o rodina, očyzna moja, kak ja soskučalsia po tvojim beriozkam i lipam, kakije milyjie teper', mnie kažutsia tvoji oziora i rieki golubyje, kogda žie ja viernus', v tvoji objatijie?*

VERTĖJAS. *Dabar tu stovi man akyse, su kryžium tu prie kelio, su kūdikiu ant rankų, o tėviške, tėvyne mano, kaip pasiilgau aš tavų berželių ir liepų, kokie mieli dabar atrodo man tavo ežerai ir melsvos upės, kada sugrįšiu aš į tavo glėbį?!*

SERŽANTAS. *Atstavit', pyzdioš v stroju! Raz, raz, raz dva try!*

VERTĖJAS. *Netauzyti rikiuotėj! Viens, viens, viens du trys!*

SERŽANTAS. *Zdies', – ja Bog. Kto nepodčiniajietsia Bogu, tot podryvajiet bojievuju gotovnost', Vooružonych sil. V slučajie nepodčinienija budu jiebat', do potierija soznanija. Usvojili?*

VERTĖJAS. *Čia – aš Dievas. Kas nepaklūsta Dievo valiai, tas silpnina Karinių pajėgų kovinę parengtį. Nepaklusnumo atveju kamuosiu iki sąmonės netekimo. Supratot?*

I MOKINYS. *Tak točno.*

VERTĖJAS. *Tikrai taip.*

Seržantas nusiima nuo galvos beretę, laiko ją ištiestoje rankoje.

SERŽANTAS. *Ja – Niuton. Biriет v mojei rukie – eto jabloko. Ono užie sozrielo. Ono seičas upadiot, ibo na jiejo vozdeistvujiет sila pritiažienija. Ono padajiet.*

VERTĖJAS. *Aš – Niutonas. Beretė mano rankoje – tai obuolys. Jis jau prinoko. Jis tuojau nukris, nes jį veikia traukos jėga. Jis krinta.*

Seržantas paleidžia beretę. Visi trys kareiviai krinta ant grindų į poziciją „k boju“, t. y. krumpliais įsiremta į grindis pasiruošdami daryti atsispaudimus.

SERŽANTAS. *Atstavit', nierzko!*

VERTĖJAS. *Palikt, per lėtai! (Vėl kartoja veiksmą, surikdamas „k boju“)*

SERŽANTAS. *K boju!*

VERTĖJAS. *Į poziciją!*

Kareiviai sukrinta. I mokinys yra vienintelis, į kurį kreipiamasi su visais priekaištais. Su Seržantu

kalba taip pat tik jis vienas.

SERŽANTAS. *Ty, pyzda s ušami, nichuja nieslyšyš, da! Nieslyšyš!*

VERTĖJAS. *Molio motiejau tu, nieko negirdi!*

Seržantas trenkia I mokiniui abiem delnais per ausis.

I MOKINYS. *Slyšu, kak v provodach žyviot električiestvo!*

VERTĖJAS. *Girdžiu, kaip laiduose gyvena elektra.*

Seržantas trenkia I mokiniui kumščiu į krūtinę.

SERŽANTAS. *Vypliun, chui iz rta igovori vniatno!*

VERTĖJAS. *Ko kalbi kaip su bulve burnoj!*

I MOKINYS. *Tak točno!*

VERTĖJAS. *Tikrai taip!*

SERŽANTAS. *Jiebat', tvaju kazu. Zajiezžai!*

VERTĖJAS. *Beveik neišverčiamas žodžių žaismas. Lietuviškai skambėtų maždaug taip: po perkūnėliais, suk į kiemą!*

SERŽANTAS (*kreipiasi į Vertėją*). *Ei, ty, urod vaniučij, tiebie, bliat', ieščio nienadojielo chuiniu niesti?!*

VERTĖJAS. *Ei tu, nenaudėli, ar tau dar nenusibodo... Izvieniajus, izvieniajus, budu staratsia, stengsiuosi, stengsiuosi.*

SERŽANTAS (*I mokiniui*). *Zaiezžai!*

I mokinys pasilenkia į priekį 90 laipsnių kampu. Seržantas paima taburetę ir trenkia su ja per užpakalį. I mokinys nulekia į priekį.

SERŽANTAS. *Koziol tuporylj, atstavit', sliozy, atstavit', bol' atstavit', čiustva! Ko mnie! Atstavit', nieriezko! Ko mnie!*

VERTĖJAS. *Bukasnuki ožy, palikt ašaras, palikt skausmą, palikt jausmus! Karinės komandos: Figaro šen, Figaro ten.*

I mokinys pagal komandas kaip marionetė juda pirmyn atgal.

SERŽANTAS. *Sognulsia na kalabachu! Zažmi glaza rukami, skatina všyvaja!*

VERTĖJAS. *Atsuk kitą skruostą! Užspausk rankomis akis, gyvuly utėlėtas! Atsiprašau.*

I mokinys pasilenkia ir delnais užspaudžia sau akis. Seržantas sugniaužto kumščio vidine puse trenkia jam tarp menčių, arčiau kaklo srities. I mokinys krinta.

SERŽANTAS. *Atstavit', silu pritiažienija!*

VERTĖJAS. *Palikt traukos jėgą!*

SERŽANTAS. *Chui s nim!*

TRYS KAREIVIAI. *Skazal Maksim!*

SERŽANTAS. *Chui s taboj!*

TRYS KAREIVIAI. *Skazal Tolstoj!*

SERŽANTAS. *Chui v rot!*

TRYS KAREIVIAI. *Skazal Pilot!*

VERTĖJAS. *Neišverčiami fraziologizmai, aš ne poetas, aš negaliu.*

SERŽANTAS (*Vertėjui*). *Ubiraisia von, kaziol saplivyj, kantužu!*

Vertėjas pabėga.

SERŽANTAS. *K boju! Voždienijie s priiadstvijami!*

Seržantas guli spyruoklinėje lovoje ir supasi, I mokinys ir kiti du burgzdami kaip automobiliai šliaužioja pro lovos apačią, stengdamiesi, kad jų neprispaustų besisupantis Seržanto kūnas.

SERŽANTAS. *Atstavit', nieriezko! Vperiod na Krokodil!*

Kareiviai rankomis išsispiria į vieną lovos atramą, kojomis į kitą. Į lovą po I mokiniu atsigula Seržantas.

SERŽANTAS. *Ty kto!*

MOKINYS. *Čelovek.*

Seržantas spiria jam į pilvą.

SERŽANTAS. *Ty kto!*

I MOKINYS. *Soldat.*
Seržantas vėl spiria jam j pilvą.
SERŽANTAS. *Ty kto!*
I MOKINYS. *Ja syn.*
SERŽANTAS (*spiria jam*). *Ty kto!*
KITI DU KAREIVIAI. *Ty slon ty slon ty slon!*
I MOKINYS. *Ja slon ja slon ja slon.*
VISI TRYS KAREIVIAI. *My nie raby, raby nie my*
my nie raby, my slony!
SERŽANTAS (*spiria l mokiniui*). *Ty počemu ubil svojievo otca!*
I MOKINYS. *Ja nie syn, ja slon!*
SERŽANTAS. *Ubijca, izvraščieniec, izvierg!*
I MOKINYS. *Ja slyšu kak v provodach život krov' mojievo otca.*
SERŽANTAS (*spiria l mokiniui*). *Upadioš na mienia – kontužu! Svolač, fašist niedabityj!*
I MOKINYS. *Ja ubijca! Na mojej soviesti – ubijstvo vsiech slonov mira.*
Kareiviai vis dar stovi „krokodilo“ poza, paskui vienas paskui kitą krinta į lovą tarpus.
SERŽANTAS. *Atstavit', nierezko! Piesniu zapie-vai!*
I MOKINYS (*solo*). *Razluka ty razluka,*
Čiužaja starana,
Zakinula ty skuka
V giermanskije kraja.
KITI DU (*akompanimentas*). *Jobtvajmat', jobtvajmat',*
Jobtvajmat', jobtvajmat'.
SERŽANTAS. *Atstavit', zadušievnuj! Strajievuju zapie-vai!*
VISI. *My s niebo sinievo kak uragan,*
Niet vojsk silniejie čiem naš desant,
I štob nad mirom niegrianul boj,
V desante služim sejčas s toboj!

Išžygiuoja iš scenos.

XI scena

Merginos tardymas

TARDYTOJAS. *Ką jis sakė, kur jis išvyksta?*
MERGINA. *Kvadratinės akys, atbukęs tikslas...*
TARDYTOJAS. *Juk tu pažadėjai, turi jo laukti!*
MERGINA. *Kalė išbadėjusi, negali kaukti...*
TARDYTOJAS. *Kur jūs susitiksit, kada, kokioj vietoj?*
MERGINA. *Rupūžė pyksta, jos lūpos kietos...*
TARDYTOJAS. *Ar jis kalbėjo apie tėvą, apie kerštą?*
MERGINA. *Išvydusios Dievą, sielos ims neršti...*
TARDYTOJAS. *Visos jūs tokios, kekšės ir stervos!*
MERGINA. *Mėnulis šoka, naktis verda dervą...*
TARDYTOJAS. *Jisai pasikeis, ar pažinsim žudiką?*
MERGINA. *Mirtis man atleis, man žemė – už dyką...*
TARDYTOJAS. *Padėsi pažint jį – tau bus atleista.*
MERGINA. *Dar vienas žingsnis, dar vienas vaistas...*
TARDYTOJAS (*pats sau*). *Nors ir išprotėjusi, bet vis tiek patraukli. Smegenų tamsa netrukdo kūno*

šviesai. (*Glamonėja Merginą*)

MERGINA. Viešpatie, mes žinom, kas esam, bet nežinom, kuo galim tapti.

TARDYTOJAS. Ištersim, patikrinsim... Tu vis tiek jo nesulauksi, o jeigu ir sulauksi, jau nebeatpažinsi. (*Pamažu prievartauja Merginą*) Vargšė, vargšė princesė...

XII scena

Sugrįžimas, susidvejinimas

Sargas, Mergina (ji ir Mokytoja), Tardytojas

SARGAS. Jis sugrįžo! Jis grįžo, mūsų sūnus!

TARDYTOJAS (*sagstydamasis kelnes*). Patikrinsim, ištersim, bus akistata.

MERGINA (*tvarkydamasi drabužius*). Aš sulaukiau, grįžo mano sūnus, grįžo mano mylimasis.

TARDYTOJAS. Pasilieka tik artimieji, visi kiti – lauk. (*Apsižvalgo, kreipiasi į Sargą*) Kas jūs toks?

SARGAS. Aš jo tėvas.

TARDYTOJAS. Gerai, pasilikit. (*Kreipiasi į Merginą*) O jūs kas tokia?

MERGINA. Aš jo mylimoji.

TARDYTOJAS. Tvirtinote, kad esate jo motina.

MERGINA. Aš jį pagimdžiau, aš jo mylimoji.

TARDYTOJAS. Komplikuota byla, bet svarbiausia – atpažinti žudiką. Vadinas, visi kiti – lauk. Aš negaliu būti visi kiti. Bet aš pasišalinsiu. Intymioje aplinkoje žudikai būna atviri kaip saulėgražos.

Tardytojas išeina. Ateina 1 mokinys. Jis susidvejęs, jis ne vienas, save jis vadina Pynu, savo antrininką – Panu, o Merginą (Mokytoją) vadina Guole.

PYNAS. *Desantnik tri minuty angel, a astalnojie vremia – lomovaja lošod'.*

PANAS. Ramiau, mes savo teritorijoj. Tu esi angelas, o aš – nešulinis arklys.

PYNAS. Kas tu esi?

PANAS. Aš tavo atsarginis parašiutas.

SARGAS. Sūnau, koks pasikeitęs tavo balsas. Sūnau, ar girdi mane, tai aš, tavo tėvas, leisk tave apkabinti.

PYNAS. Tu negali būti mūsų tėvas. Mūsų tėvas buvo lenktynininkas. Jis mus išdavė, nes užsimušė.

PANAS. Tau neaišku? Varyk iš čia.

Panas pastumia Sargą ir šis nugriūva.

SARGAS. Sūnau!

PYNAS. Man atsisuko varžtelis. Neskauda.

PANAS. Tyliau, Guolė nemiega.

GUOLĖ. Aš tavęs laukiau, mielasis, tu susijęs su mano žodžiu – širdis.

PYNAS. Aš jau baigiau vyriškumo mokyklą. Aš jau ne mokinys.

PANAS. Tu jau ne pirmasis mokinys. Tu paskutinis mokinys. Tu apskritai paskutinis. Mūsų laukia Guolė. Prisimenat, kaip garsiai užgeso elektra. Buvo jaukiai baisu.

GUOLĖ. Tai buvo seniai, mielasis. Mes turime atsiminti dar daugiau.

SARGAS (*gulėdamas*). Aš netrukdysiu jaunuoliams, tegul pasidžiaugia. Jis vis tiek prisimins mane, savo tėvą. Jis negalėjo manęs užmiršti!

Sargas iššliaužia iš scenos.

PYNAS ir PANAS (kartu). Mes lietėme tavo krūtų galiukus pirštų speneliais... Mes lietėme tavo krūtų galiukus pirštų speneliais...

GUOLĖ. Kodėl tu sakai „mes“, mylimasis?

PYNAS ir PANAS. Aš liečiau tavo krūtų galiukus pirštų speneliais...

GUOLĖ. Tavo rankų tešmenys?!

PYNAS. Tai apie tave, Panai. Tavo plaštakos greitai atsiskirs nuo kūno.

PANAS. Palydovai atsiskiria nuo motininių raketų, idant atvirame kosmose susijungtų su naujais elementais.

PYNAS. Tu nesupratai. Tu seniai dvoki, bet greitai pradėsi irti. Ir tuomet tu būsi daugiau nei aš, bet visos dalys bus nepriklausomos ir silpnos.

PANAS. Aš nesuirsiu, aš suskirsiu, kaip skyla atomas. Aš būsiu atominis reaktorius. Ir tuomet tu būsi branduolinė energija.

GUOLĖ. Ak, atleisk, mylimasis. Tu tikrai pasikeitęs, tu kupinas prieštaravimų, tavyje kovoja diena ir naktis, gėris ir blogis, žiaurumas ir gailėstis, pamaldumas ir gašlybė. Jei nori, aš tave vadinsiu dviem vardais.

PYNAS. Mano vardas – auksinis kardas. Iš pradžių jis atrodė padarytas iš apmusijusio žalvario. Aš labai daug dirbau, kad visuomenės švitrinis popierius jį nušveistų iki dieviško spindesio. Aš stengiausi išgarsėti, aš dalyvavau sąjūdžiuose, žurnaluose, laikraščiuose, televizijose, slaptuose rateliuose ir ložėse, eisenose, veidrodžiuose ir brangiuose sietynuose. Ir šlovės alchemija mano vardą pavertė auksu. Dabar mano spindesys akina mane patį.

PANAS. Kas yra vardas: dulkės, plėnys, tuštybių tuštybė. Vardo nelieka, lieka tik kūnas. Jis yra amžinas, nes visi tikri dalykai – amžini. Kūnas yra tikras.

GUOLĖ. Jūs ginčijatės, bet juk tai tik priedanga. Jūs atėjote čia, į šį pasaulį, mylėti manęs. Mylėkit. Palieskit mano širdies raumenis, sudrėkinkit mano širdies vožtuvus, pasotinkit mano širdies skilvelį. (*Pati sau*) Ir gal tada, mylimasis, tu vėl atpažinsi mane.

PYNAS. Trikampis – labai nepatogi geometrinė figūra meilės santykiams.

PANAS. Tavo kūnas netobulas, tave žeidžia aštrūs kampai.

GUOLĖ. Jūs man žadėjote papasakoti istoriją. Juk įsimylėję vaikinai visuomet savo išrinktosioms pasakoja istorijas apie vaikystę, apie pirmąją meilę, pirmąją mokytoją, pirmąjį katiną...

PANAS. Pasakok!

PYNAS. Prisimenu, kai buvau jaunas...

GUOLĖ. Ak, pertrauksiu. Mane labai paveikė žodžių samplaika „kai buvau jaunas“... Pajutau, kaip mano veidas apsitraukia senatve. Nesveikai gelsva odos šviesa, sklindanti iš dvokiančios burnos urnos, raukšlių instaliacija, lūpų kampučiuose susiplakusios putos, iš nosies ir ausų styrantys plaukai, sausi akių baltymai, nebeatspindintys aistros, be žado krintančios blakstienos...

PANAS. Pasakok, pasakok!

PYNAS. Mes gėrėme...

PANAS (pertraukdamas). Neteisingai. Būtinis laikas pasakojimą visuomet paverčia nuobodybe. Tai labai pilkas laikas, jis neturi realybės pojūčio. Tai sąstingio laikas. Nieko neįtikinsi. Pasakok!

PYNAS. Mes geriame, geriame beveik iki pamišimo, nes neturime valios jokiam kitam prasmingam veiksmui. Mes kalbamės apie drąsą ir tik dėl drąsos nueiname į kapines, nes tik kapinės yra tinkamiausias poligonas patikrinti drąsos resursus.

GUOLĖ. Tie vaikų pasakojimai tamsiame kambaryje apie prisikėlusius miruolius, apie moterišką kraujuojančių veidų, ji nešina raudonu lagaminu, pilnu sukapotų kūdikių ir jų nekalto kraujo...

PANAS. Ji staiga prieina ir sako: „Atiduok širdį“.

Panas griebia į glėbį Guolę, nes ši ji domina kaip moteris, o ne kaip siela.

PYNAS. Tik baimė padarys mus laisvus. Mes einame per kapines po vieną su uždegta žvake. Mes stebime žvakę, bet nė viena žvakė nebėga ir nė viena neužgęsta. Mes visi esame drąsūs, nes mes nebijome mirties. Mums į ją nuspjauti, nes kapinėse nėra mirties, ten tik jos uniforma. Tuomet aš nueinu prie šviežiai supulto kapo, išsikasu lavoną ir atsinešu jį prie girtos kompanijos. Visi išsilaksto ir aš lieku vienas.

PANAS. Žmogus tik gyvena vienas, o miršta jis drauge. Tu nelieki vienas, su tavimi aš.

PYNAS. Aš nunešu tave atgal prie duobės, bet tu įsikimbi į mane ir nepaleidi. Tu reikalauji eiti drauge pas Guolę ir atsiduoti meilės kerams.

PANAS. Kiaulystes jis visuomet daro girtas. Tuomet jam atrodo, kad išsimėšlina ne jis, o aš. Aš, kuris, jo nuomone, esu tik priedas, aš, kuris jau miręs. Vadinas, man viskas galima. Todėl tu, Guole, priklausai man.

PYNAS. Aš ir blaivas negaliu būti vientisas. Bet kai išgeriu, tampu tavimi, Panai.

PANAS. Aš gyvesnis už visus gyvuosius. Aš išėjau iš čia amžiams, todėl esu visados su tavimi.

GUOLĖ. Vadinasi, tu, Pynai, turi dar išgerti.

PYNAS. Vadinasi, PANAS turi suskilti, tapti atominiu reaktoriumi, suskilti, kad taptų vientisas, suskilti, kad aš tapčiau laisvas.

GUOLĖ. Jūsų laisvė skirta man. Aš noriu, kad mane mylėtų visi vyrai, kuriuos pažįstu ir kurių net nesu mačiusi. Gražūs, raumeningi, sudribę, pilvoti, plaukuoti, bedančiai – mano širdis reikalauja visų. Aš myliu visus, bet nesiruošiu jiems atsiduoti. Bet jie trokšta tik šito, nes savo širdį jiems rodau daugiau nei leidžia santūrumas. Man patinka, kai jie kraustosi dėl manęs iš galvos, bet aš iš savo širdies niekad nesitraukiu tiek, kad tapčiau pasiekiamą. Širdies prostitucija – didžiosios lytinių kontaktų mišios.

PANAS. Mes liečiame tavo krūtų galiukus pirštų speneliais. Mes budime tavo širdies oranžerijoje su gitaromis. Mes draskome lūpų nagais tavo raumenų širdį.

PYNAS. Aš jau visiškai girtas. Dabar jau viską galiu. (*Nugriūva be sąmonės*)

PANAS. Aš jau visiškai miręs. Dabar man jau viskas leista.

Panas užgriūva ant Guolės.

GUOLĖ. Aš priimu jus į savo širdį. Aš esu absoliuti širdis.

Guolė atsikelia iš po Pano ir išeina.

PYNO (I MOKINIO) BALSAS. Aš pasmerktas visą gyvenimą su savimi tampyti savo lavoną.

XIII scena

Blaivykla

Tardytojas, agentai, I mokinys, Sargas, Mokytoja

TARDYTOJAS (*skaito protokolą*), ...ėjo gatvės viduriu, spardė pravažiuojančias mašinas, kalbėjo nešvankybes, keikėsi, sulaikomas nesakė savo pavardės, tvirtino esąs šventoji nešvankybė trijuose asmenyse... Pynas, Panas ir Guolė..." Kažkokia nesąmonė... Įveskite!

Agentai atveda I mokinį, jis susirietęs, jam bloga.

TARDYTOJAS. Žinai, kuo tu kaltinamas?

I MOKINYS. Žinau. Neatsimenu. Nesigailiu.

TARDYTOJAS. Pasižiūrėkite į šį dvokiantį nuopuolio vaisių!

SARGAS ir MOKYTOJA. Mes žiūrime, žiūrime!

TARDYTOJAS. Koks jis bejėgis, nes visas susiteršęs! Kas tokie Pynas, Panas, Guolė? Sugėrovai? Vagys ir keکشės?

I MOKINYS. Šventieji. Jie mane apvogė.

TARDYTOJAS. Nepiktžodžiauk, atmata! Darydamas nuodėmes turbūt jauti malonumą, pasitenkinimą! Orgazmą!!!

I MOKINYS. Adomas prieš nuopuolį dulkindavo Ievą, bet nejausdavo malonumo.

TARDYTOJAS. Tau patinka tas velnio išpera, tas airis, modernizmo tėvas, tas pilvakalbis?!

I MOKINYS. Aš neturiu tėvo.

TARDYTOJAS. Na žinoma, tu gi jį užmušei.

I MOKINYS. Aš užmušiau Sargą. Mokyklos Sargą.

TARDYTOJAS. Ir kodėl tu užmušei Sargą, mokyklos Sargą?

I MOKINYS. Jis buvo luošas. Jis buvo supuvęs. Negaliu pakęsti luošų, nes jie man primena, kad galiu būti vienas iš jų, galiu būti toks pat. Aš jų gailiuosi, bet tik iš baimės arba pasibjaurėjimo. Jie yra baimė, netikrumas ir nepasitikėjimas. Jie verčia mane veidmainiauti, jie yra nuodėmė be atpirkimo. Šiame gyvenime. Jie sukelia manyje gailestį, o gailestis veda mane į puikybę, skatina jaustis pranašesniu. Aš nekenčiu luošų. Sargas buvo aklas.

TARDYTOJAS. Liudytojai.

SARGAS. Taip, jis buvo girtas ir kalbėjo apie tėvažudystę. Jis sakė, kad nori užmušti tėvą. Jis taip įtikinamai kalbėjo, kad, manau, beveik ir užmušė. Jo akys tvoskė tokia baisia ugnim.

bruka į kelnes) Įstatymai varžo tavo laisvę, demokratija išsigimusi, demokratija – lavonas! Tai ryk šitą lavoną, ryk, ryk, ryk! Ryk tūkstančius jos amžinųjų įstatymų! Tave erzina šventos tikėjimo tiesos, tau svetimas Gyvasis Dievas – atiduok jam savo širdį! Matai, jo lūpos kruvinos, tai atsiversk! Praryk Kristų, praryk jo auką, tegul jis apsigyvena tavyje, tegul suryja tavo niekingą širdį! Atsiversk į padorų žmogų! Bijok, drebėk, nes tu kaltas! Kaltas, dėl to, kad tu šito iki šiol nežinojai ir dabar nenori pripažinti. Kaltas dėl to, kad kaltas! Atsiversk! Atsiversk!

I mokiny krinta kniūbsčias.

TARDYTOJAS (*ramiu tonu, tvarkydamasis*). Atverskite jį! Atverskite.

Agentai atverčia I mokinį ant nugaros.

TARDYTOJAS. Atsivertei?!

AGENTAI. Atvertėm.

XIV scena

Izaokas, Abraomas

IZAOKAS. Tėve, tu toks gražus, nešiesi peilį ir ugnies. Vienoje rankoje ugnis, kitoje peilis. Ugnies ašmenys, geležtės liepsna.

ABRAOMAS. Malkos, kurias tu, sūnau, neši, yra kaitrios. Aš pamaitinsiu jas ugnimi. Ir ašmenys, kuriuos šį rytą galandau, yra dangaus atspindys.

IZAOKAS. Tėve, tavo slegia rūpestis? Tavo veidas akmens spalvos.

ABRAOMAS. Einu į Regėjimo žemę, bet mano akis apleido šviesa.

IZAOKAS. Ir aš nematau... Mano tėve!

ABRAOMAS. Ko nori, sūnau?

IZAOKAS. Štai ugnis ir malkos, o kur auka deginimui?

ABRAOMAS. Dievas parūpins, mano sūnau, sau auką deginimui.

Abraomui pasirodo Viešpaties Angelas.

ANGELAS. Abraomai, Abraomai!

ABRAOMAS. Štai aš.

ANGELAS. Tu savo sūnui meluoji?

ABRAOMAS. Mano Dieve, aš nemeluoju, aš tik nesakau tiesos, visos tiesos.

ANGELAS. Argi dalis tiesos yra visa tiesa? Argi nuslėptoji tiesos dalis nevirsta melu?

ABRAOMAS. Tu mane mokai.

ANGELAS. Abraomai?

ABRAOMAS. Taip, mano Dieve, bijau, kad Izaokas nesupras, kad gali pasprukti.

ANGELAS. Tu norėtum grįžti atgal?

ABRAOMAS. Ne. Aš noriu patirti tavo skiriamą išbandymą.

ANGELAS. Kaip tu aukoji savo vienintelį, taip ir aš paaukosiu.

ABRAOMAS. Tu numalšinau mano tėvišką skausmą, tu sutvirtinau mano tikėjimą.

ANGELAS. Imk savo vienatinį sūnų ir paaukok jį kaip deginamąją auką kalne, kurį tau nurodžiau.

Angelas dingsta.

IZAOKAS. Su kuo tu kalbiesi, tėve? Aš girdėjau tavo balsą.

ABRAOMAS. Tai stepių vėjas užgavo sausus krūmokšnius, tai žvaigždžių stiklas atmušė mūsų žingsnių aidą, sūnau.

IZAOKAS. Tikiu, nes tu mano tėvas. Aš noriu atsigerti.

ABRAOMAS. Atsigerk, sūnau.

IZAOKAS. Bet būkim taupūs, tėve, vandens – tik šlakas, tikrai jo pritrūksim grįždami atgal, į slėnį.

ABRAOMAS ...plėnys... Užteks vandens, sūnau. Kai kuprius be naštos, vandens perpus mažiau jam reikia.

IZAOKAS. Gal sėskim pailsėt, matau, tu jau pavargęs.

ABRAOMAS. Jau atkeliavom, sūnau. Jau čia pat.

IZAOKAS. Niūrus kalnas.

ABRAOMAS. Dabar surišiu tau rankas ir kojas, tu nesipriešink, sūnau.

IZAOKAS. Keistai elgiesi, tėve, bet aš nesipriešinsiu.

Abraomas suriša Izaoką ir iškelia peilį.

ABRAOMAS. Kai Dievas nori išbandyti, pasirenka patį brangiausią.

IZAOKAS. Tu sakei, Dievas parūpins sau auką.

ABRAOMAS. Aš sakiau ir taip įvyko.

Abraomas pamato krūmuose išipainiojusį aviną.

ABRAOMAS. O maloningasis, o gailestingasis Viešpatie. Tai tu pasiuntei šį gyvulį, kad apsaugotum mano vienatinį sūnų!

Abraomas paaukoja aviną.

IZAOKAS. Tėve, atrisk mane. (*Abraomas atriša Izaoką*) Gerai, kad nesupjaustei virvių, man jos pravers.

Izaokas pargriauna žemėn Abraomą ir suriša jį.

ABRAOMAS. Sūnau, gal tau iš baimės aptemo protas. Ką sumanei?

IZAOKAS. Aš girdėjau, tėve, ką tu šnekėjai. Aš žinojau, tėve, kad turiu būti paaukotas, idant Viešpats patikrintų tavo tikėjimo tvirtybę. Aš nebijojau, tėve. Tiesa, aš bijojau. Bet mano tikėjimas tavimi buvo didesnis nei baimė. Tu mane išdavei. Tu mane iškeitei į aviną.

ABRAOMAS. Sūnau, tai Viešpats mūsų pasigailėjo. Jis pamatė, kad mano tikėjimas tvirtas ir pasiuntė gyvulį.

IZAOKAS. Jeigu tu neišdrįsai paaukoti vienatinio savo sūnaus, tai aš paaukosiu vienatinį savo tėvą. Auka turi būti. Man nereikia simbolinio tikėjimo. Man nusibodo žiūrėti į tave, gyvenantį puse tiesos, slepiantį dalį tiesos, verčiantį dalį tiesos melu.

ABRAOMAS. Sūnau, tai baisi nuodėmė, tai tėvažudystė.

IZAOKAS. Taip buvo lemta ir tai turėjo įvykti. Aš nežinojau, už ką esu kaltas. Taip, aš kaltas. Ir žinau, už ką.

Izaokas paaukojo Abraomą. Papjovė savo tėvą.

1997